

AZ ERDÉSZETI NEMESÍTÉS ÉS EREDMÉNYEINEK SZEREPE AZ OKTATÁSBAN

DR. GÁL JÁNOS

Az ország hiányzó faanyagszükségletének ellátásához kézenfekvő megoldásnak tűnne az erdőterület további növelése. Szembe kell néznünk azonban azzal a tényvel, hogy az élelmezési anyagok egyenértékűek a nyersanyag- és energiahordozókkal. Így minden ország — így hazánk is — jelentős erőfeszítéseket tesz mezőgazdasági termőföldjei védelmére. Magyarország adottságaira, élelmeszerexport-orientáltóságára, az ország lakossági ellátására való tekintettel tehát az erdőterületeket csak az élelmeszer-termelő területek sérelme nélkül növelhetjük. Ezért a *több fatermelés elérése csak az egységnyi erdőterületre eső fahozamok — környezetkímélő módon való — emelésével* jöhet számításba. Tehát az erdőtelepítések gazdasági nehézségei, a területi korlátok, a beruházási források szűkössége, ugyanakkor a faanyag iránt megnyilvánuló fokozott igények az *erdészeti nemesítést helyezik előtérbe*. Ebben áll a témakör szerepe az erdőmérnök-hallgatók oktatásában.

A több mint három évtizedes hazai, intenzív erdészeti nemesítési munkának már beérett és határainkon túl elismert gyümölcsei vannak. Az eddig államilag minősített, nemesített fajok az ország területének kerekén 40%-át borítják. Ezekből a fajokból szükséges szaporítóanyagként mintegy 36%-át már nemesített anyagból állíthatjuk elő. Kilenc fafajból 33 minősített fajtánk van és kb. ugyanennyi a bejelentett fajtajelölt.

Szerte a világon elismerik, hogy a nemesített, származásilag ellenőrzött szaporítóanyag felhasználásával az erdőállományok teljesítőképessége, a termőhelytől és fafajtól függően, 15—40%-kal növelhető. (Ezen többletmennyiség árbevételének néhány százaléka elég volna maggazdálkodásunk korszerűsítésére.) Az USA-ban vizsgált erdészeti nemesítési befektetés többleteredménye a fafajtól függően, 6—21% között alakult. A vizsgálatok azt mutatták, hogy már 2—4%-os többlethozam indokoltá teszi a nemesített növényanyag felhasználásával kapcsolatos kiadásokat.

A nemesítés oktatásának szükségességét és fontos népgazdasági jelentőségét felismerve, az Erdőtelepítéstan I. tárgya egyik fejezeteként 1951 őszétől, ugyancsak 8 előadási és 3 gyakorlati órát fordíthattunk e tárgykörre, az első, átfogóbb oktatási reform viszont lehetővé tette, hogy 1957-től önálló tárgyként kerüljön oktatásra a 9. félévben, heti 2+1 óra terjedelemmel. Legújabbban módosított tantervünkben a kötelező heti óraszámcsökkentések és újabb tárgyak bevezetése miatt, 1986-tól az Erdészeti nemesítés és szaporítóanyag-termesztés c., összevont tárgyban tanítjuk a nemesítést az erdőműveléstani tanszéken az 5. félévben, kb. 30%-os óraszámcsökkentéssel. A 20 évig önállóan oktatott erdészeti növény-nemesítés az *integrált tárgy keretében sem veszíthet jelentőségéből*, hiszen a nemesítés és a szaporítóanyag-termesztés egységes munkafolyamat. Utóbbi csak elmélyült nemesítési szemlélettel folytatható igazán eredményesen.

HOZZÁSZÓLÁS AZ ERDÉSZETI NEMESÍTÉSI TANÁCSKOZÁSHOZ

DR. PÁLL MIKLÓS

Kétségtelen tény, hogy az erdészeti növény-nemesítésben szép eredményeket értünk el, elsősorban a gyorsan növő fafajok (fűz, nyár) esetében. Legfontosabb fő fafajainkra viszont (tölgyek, bükk) kevesebb figyelmet fordítottunk. Teljesen egyetértünk a tölgyekkel és magaskörissel kapcsolatos véleményekkel. A Zalai EFAG-nál a nemesítés terén három kiemelt munkáról szeretnék beszámolni:

- Az ERTI-vel közös műtrágyázási kísérleteket végeztünk bükk MÁ-okban, részben a makktermés fokozása, részben a csiraképes makkszám növelése érdekében.
- Megvalósítottunk 5 ha vörösfenyőplántázst a surdi csemetekert mellett.
- 10 ha új erdeifenyő-plántázs kialakítását is tervezzük, a legkiválóbb zalai erdeifenyő törzsfák oltványaiból.